

PAKKUMUSKUTSE

Alla sotsiaalteenuste piirmäära riigihange (edaspidi hange)

1. ÜLDANDMED

1.1	HANKIJA	Türi Vallavalitsus Registrikood: 75033460, Kohtu 2, Türi linn, 72213, Türi vald, Järvamaa vallavalitsus@tyri.ee
1.2	Hanke nimetus ja lühikirjeldus	“Isikukeskse erihoolekande teenusmodeli rakendamine Türi vallas” Hankija osaleb SKA konkursil "Isikukeskse erihoolekande teenusmodeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“ (edaspidi projekt), mille tarvis soovib osta teenuse komponentide osutamist. Hange on jaotatud kaheks osaks vastavalt teenuste sisule. Osa I – Baastoetuse osutamine. Pakkuja peab osutama tehnilises kirjelduses toodud baastoetust. Osa II – Lisatoetuste osutamine. Pakkuja osutab tehnilises kirjelduses loetletud lisateenuste komponente. Osa II raames ei pea pakkuja osutama kõiki selle osaga hõlmatud teenuskomponente, st pakkuja esitab pakkumuse nendele teenuskomponentidele, mida soovib osutada. Hankija sõlmib teenuse osutamiseks mitme pakkuja raamlepingud. Lisatoetuste komponendid, millele hankemenetluse käigus ei esitata ühtegi pakkumust või on mittevastavad, leitakse hankija poolt hinnapäringu ja läbirääkimiste käigus.
1.3	E-posti aadress <u>teabe saamiseks</u>	Ingrid.Hiis@tyri.ee
1.4	Pakkumuste esitamise tähtaeg	Hiljemalt 18.01.2021 kell 17.00 Pärast nimetatud tähtaega esitatud pakkumusi arvesse ei võeta.
1.5	E-posti aadress <u>pakkumuste esitamiseks</u>	Ingrid.Hiis@tyri.ee
1.6	Pakkumuse jõusoleku tähtaeg (pakkumuste esitamise tähtajast arvates)	60 päeva. Pakkumuse esitamisega loetakse, et pakkumus on jõus vähemalt nimetatud ajavahemikul ning pakkuja ei pea pakkumuse jõusoleku tähtaega pakkumuses eraldi märkima (võib märkida, kui see on eelnimetatust pikem)
1.7	Hanke eeldatav ajakava ja hankelepingu täitmise tähtaeg	Alljärgnevas ajakavas esitatud tähtajad on indikatiivsed ja ei oma õiguslikku tähendust, st juhul, kui hankelepingut mistahes põhjusel ei ole võimalik sõlmida märgitud tähtajaks, lükkuvad järgnevalt loetletud tähtajad edasi vastava aja võrra. 1. Pakkumuste esitamine – punktis 1.4. sätestatud tähtajaks;

		2. Hanke raamlepingute sõlmimine – kuni 29.01.2021. 3. Raamlepingute kehtivus - kuni 31.12.2021. Hankijal on õigus raamlepingu partneri nõusolekul pikendada raamlepingu tähtaega kuni 6 kuud.
1.8	Pakkumuskutse lisad	Lisa 1 – Tehniline kirjeldus Lisa 2 – Teenuskomponentide loetelu Lisa 3 - Teenuse osutamise lepingu projekt (raamleping) Vorm 1 – Pakkumuse vorm
1.9	Pakkumuse esitamine	Pakkuja esitab pakkumuse Vormil 1 koos nõuetekohaselt täidetud andmetega hiljemalt punktis 1.4 sätestatud tähtajaks. Pakkuja võib esitada pakkumuse ühele või mõlemale osale.
1.10	Pakkujale ja pakkumusele kehtestatavad nõuded	1. Pakkuja põhitegevusalaks peab üldjuhul olema sotsiaalteenuste valdkond või on pakkujal vähemalt varasem kogemus inimest ja tema arengut toetavate teenuste pakkumisel. Kui pakkuja soovib osaleda mõnel lisatoetuse teenuskomponendil, mille tegevusala ei pea olema registreeritud, siis esitab pakkuja ainult varasemas kogemuse kirjelduse. Pakkuja esitab Vormil 1 andmed ja kirjelduse varasema kogemuse kohta nende teenuskomponentide osas, mille kohta esitab pakkumuse. St pakkuja peab vastama konkreetse teenuskomponendi osutamise nõuetele (komponentide sisu täpsemalt tehnilises kirjelduses Lisa 1.) 2. Pakkuja esitab Vormil 1 projektijuhi või vastutava isiku andmed. Pakkuja nimetab meeskonnas olevad spetsialistid ning märgib nende pädevuse ja kvalifikatsiooni. Hankijal on õigus pakkujalt nõuda meeskonda kuuluva spetsialisti vastavasisulise väljaõpet tõendava dokumendi koopi. Baas- ja lisatoetuse teenuskomponente vahetult osutavad isikud peavad olema läbinud vastavasisulise väljaõppe ning peavad olema nõutava pädevusega, st spetsialisti kvalifikatsioon vastab õigusaktides sätestatud nõuetele, kui teenusele on kehtestatud nõuded õigusaktidega. Kui teenusele ei ole sätestatud erinõudeid õigusaktidega, peab teenuse kvaliteet vastama sotsiaalteenuste põhimõtetele ja kvaliteedinõuetele sotsiaalhoolekande seaduse §-s 3 sätestatud tingimustel.

		Selgitus: • <u>baastoetuse osutaja</u> pakub abivajajale terviklikku ja läbivat personaalset juhtumikorralduslikku tuge. Baastoetuse osutaja vastutab teenuse planeerimise ja plaani elluviimise tagamise eest. VT Lisa 2 • <u>lisatoetuse osutaja</u> on erinevate lisa teenuskomponentide osutaja. VT Lisa 2
1.11	Menetlus	Pakkumuste menetlus toimub punktis 2. sätestatud korras.

2. JUHISED PAKKUMUSE KOOSTAMISEKS JA ESITAMISEKS

- 2.1. Töömahtude kontrollimine. Pakkuja kohustub kontrollima pakkumuskutses sätestatud teenuste ja tööde kirjeldust, koguseid ja mahtusid ning koostama pakkumuse arvestusega, et pakkumuse maksumus sisaldaks kõiki töid ja teenuseid (sh vajadusel asju), mis on vajalikud hankelepingu nõuetekohaseks täitmiseks ning pakkumuskutses kirjeldatud eesmärkide saavutamiseks. Hind sisaldab ka ruumi renti, transporti jne.
- 2.2. Pakkumuse koostamise kulud. Pakkuja kannab kõik pakkumuse ettevalmistamisega ja esitamisega seotud kulud.
- 2.3. Pakkumuskutse kohta täiendava teabe saamine. Pakkumuskutse kohta saab selgitusi ja täiendavat teavet, edastades küsimuse punktis 1.3. märgitud e-posti aadressil. Hankija esitab selgitused pakkumuskutse kohta e-posti teel kõikidele pakkumuskutse saanud isikutele 3 (kolme) tööpäeva jooksul selgitustaotluse saamisest arvates. Hankija ei ole kohustatud vastama selgitustaotlustele, kui selgitustaotluse laekumise ja pakkumuste esitamise tähtpäeva vahele ei jää vähemalt ühte tööpäeva.
- 2.4. Pakkumuse esitamine. Pakkumus tuleb esitada punktis 1.4. märgitud tähtajaks punktis 1.5. märgitud e-posti aadressile.
- 2.5. Pakkumuse esitamise vorm ja esindusõigus. Pakkuja esitab pakkumuse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, st pakkumus ei pea olema omakäeliselt allkirjastatud. Pakkuja soovil võib pakkuja pakkumuse allkirjastada omakäeliselt või digitaalselt. Kui pakkumuse on esitanud või allkirjastanud isik, kes ei ole pakkuja seaduslik esindaja, eeldab hankija, et pakkumus on tehtud pakkuja nimel ning esindaja esitab volituse pakkumuse esitamiseks (TsÜS § 116 lg 2; § 118 lg 2).
- 2.6. Pakkumuse koosseis ja selgitused. Pakkumuse koosseisus esitab pakkuja kõik dokumendid ja andmed, mille loetelu on esitatud punktis 1.9. Hankijal on õigus küsida pakkujalt täiendavaid selgitusi, kui pakkumuses olev informatsioon on ebaselge või kui hankija vajab täiendavat informatsiooni veendumaks pakkuja sobivuses teenuse osutamisel. Selgituse küsimisel peab pakkuja vastama 3 tööpäeva jooksul.
- 2.7. Pakkumuse jõusoleku tähtaeg. Pakkumus peab olema jõus vähemalt punktis 1.6. märgitud tähtaja jooksul.
- 2.8. Ärisaladus. Kui pakkumus sisaldab ärisaladust, esitab pakkuja teabe selle kohta, millist pakkumuses sisalduvat teavet loeb pakkuja enda ärisaladuseks ning põhjendab teabe ärisaladuseks määramist kooskõlas RHS § 111 lõikega 5. Kui pakkuja ei ole pakkumuses esitanud teavet selle kohta, kas ja milline osa tema pakkumisest on ärisaladus, ei ole hankijal kohustust pakkumuses sisalduvat teavet ärisaladusena käsitleda.

- 2.9. Pakkumuste avamine. Pakkumuste avamine ei ole avalik ning pakkumuste avamise kohta protokoll ei koostata.
- 2.10. Läbirääkimised. Hankijal on õigus vajadusel pidada pakkujatega pakkumuste üle läbirääkimisi. Läbirääkimiste pidamine ei ole hankija jaoks kohustuslik ning juhul, kui hankijal pakkumuse osas küsimusi ei teki, võib hankija teha otsuse pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise kohta ilma läbirääkimisi pidamata. Kui hankija peab läbirääkimiste pidamist vajalikuks, tagab hankija läbirääkimiste pidamisel pakkujate võrdse kohtlemise ja lähtub järgnevast korrast:
- 2.10.1. Läbirääkimiste vorm. Hankijal on õigus läbirääkimisi pidada e-posti teel või suuliselt. Suuliste läbirääkimiste korral koostatakse läbirääkimiste kohta protokoll, mille allkirjastavad vähemalt üks hankija esindaja ja vähemalt üks pakkuja esindaja;
- 2.10.2. Läbirääkimiste sisu. Läbirääkimiste esemeks olevad tingimused määrab hankija, seejuures on läbirääkimisi lubatud pidada nii pakkumuse sisu kui pakkumuse maksumuse üle. Hankijal on õigus loobuda ühest või mitmest pakkumuses kirjeldatud teenusest, tööst või asjast või vähendada nende mahtusid või koguseid, sõltumata põhjusest (näiteks, pakkumuse kogumaksumus ületab hankija eelarvelised võimalused vm põhjused), seejuures ka täielikult loobuda selliste teenuste, tööde või asjade tellimisest või ostmisest või vajadusel tellida sellised teenused, tööd või asjad kolmandatelt isikutelt;
- 2.10.3. Konfidentsiaalsus. Läbirääkimised on konfidentsiaalsed ning nende sisu ei avaldata teistele pakkujatele ega muudele isikutele, välja arvatud õigusaktides sätestatud juhtudel;
- 2.10.4. Korrigeeritud pakkumuse esitamine. Läbirääkimiste käigus on hankijal õigus teha pakkujatele ettepanek korrigeeritud pakkumuse esitamiseks. Juhul, kui pakkuja ei esita hankija määratud tähtajaks korrigeeritud pakkumust, loetakse, et kehtib pakkuja poolt esialgselt esitatud pakkumus.
- 2.11. Pakkumuste vastavuse kontroll. Hankija tunnistab pakkumuse vastavaks, kui see vastab pakkumuskutses sätestatud nõuetele või kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid pakkumuskutses sätestatud tingimustest.
- Hankija lükkab pakkumuse tagasi, kui a) pakkumus sisuliselt ei vasta pakkumuskutses sätestatud tingimustele või b) pakkumuse maksumus ületab hankija eelarvelised võimalused.
- 2.12. Pakkumuste hindamine. Pakkumuse edukaks tunnistamine. Hankija tunnistab hanke osas I (baastoetus) ning hanke osas II (lisatoetuse komponendid) edukaks pakkujad, kes vastavad esitatud nõuetele ning sõlmib mitme pakkujaga raamlepingud.
- 2.13. Pakkujate teavitamine. Hankija teavitab pakkujaid hanke tulemustest 3 (kolme) tööpäeva jooksul vastava otsuse tegemisest arvates, RHS § 47 sätestatud korras.

Tehniline kirjeldus

Hankija osaleb Sotsiaalkindlustusameti poolt korraldataval konkursil "Isikukeskse erihoolekande teenusmodeli rakendamine kohalikus omavalitsuses" (edaspidi projekt), mille tarvis soovib osta teenuse komponentide osutamist.

Hankija soovib osta sotsiaalteenuseid vastavalt Pakkumuskutse Lisas 2 väljatoodud teenuskomponente. Hange on jaotatud kaheks osaks vastavalt teenuste sisule: Osa I – Baastoetuse osutamine ja Osa II – Lisatoetuste osutamine.

Projektis piloteeritava teenusmodeli sihtrühmaks on kuni nelikümmend (40) raske, sügava või püsiva kuluga psüühilise erivajadusega isikud (edaspidi abivajajad), kelle puhul on täidetud kõik alljärgnevad tingimused:

- 1) isik on 16- aastane kuni vanaduspensioni ealine;
- 2) isikul ei ole diagnoositud põhidiagnoosina dementsust ega alkoholisõltuvust;
- 3) isiku elukoht rahvastikuregistri andmetel on Kohtla-Järve linnas.

Sihtrühma arv on indikatiivne ja võib projekti elluviimise käigus muutuda.

1. Pilootprojekti tutvustus

Antud pilootprojekti raames pakutakse abivajajatele senistest erihoolekande- ja rehabilitatsiooniteenustest erineva sisuga teenust (nõ teenuskomponentidest koosnevat teenust), mis põhineb seni erihoolekande- ja sotsiaalse rehabilitatsiooni- ja kohaliku omavalitsuse teenuste osaks olevatel tegevustel.

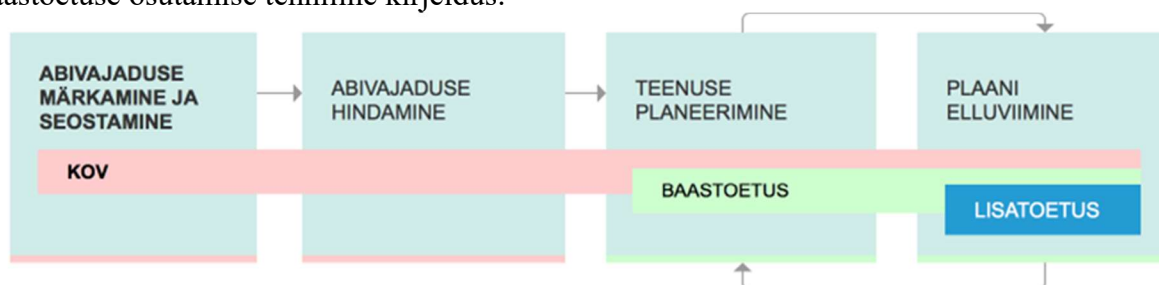
Uues teenusmodelis käsitletakse psüühilise erivajadusega inimesele ja tema lähedastele osutatavat abi ühe tervikliku integreeritud teenusena, mis kujuneb iga abivajaja puhul personaalselt tema toetamiseks vajalikest tegevustest (ehk teenuskomponentidest).

Samuti on osalejäl võimalus valida sobivaid teenuskomponente erinevate teenuseosutajate juurest.

Komponendipõhine lähenemine võimaldab kombineerida ühte teenuspaketti nii tänaseid erihoolekande ja rehabilitatsiooniteenuse sisutegevusi kui ka kogukonna ressursse.

Baastoetuse osutaja roll teenusmodelis

Baastoetuse osutamise tehniline kirjeldus:

Baastoetuse eesmärk on personaalse tegevusplaani koostamine, teenuskomponentide planeerimine ja teenuskomponentide osutajatega seostamine. Järjepidevalt, kogu projekti perioodi vältel, jälgitakse abivajaduse muutumist, hinnatakse senise teenuse tulemuslikkust ning vastavalt muutustele planeeritakse vajadusel inimesele osutatava teenuspaketi sisu ümber.

Baastoetuse osutajal on võimalik teenuse planeerimisse kaasata vajadusel väliseid spetsialiste, kui baastoetuse osutaja vajab abivajaja vajaduste mõistmiseks ning teenuse planeerimiseks lisapädevust

Kokkupuude teenuse kasutaja (ja/või lähedastega):

(A) Koostöövalmis abivajaja puhul koostab baastoetuse osutaja koos abivajajaga (ja/või lähedastega) personaalse tegevusplaani. Tegevusplaani koostamisel võib baastoetuse osutaja aluseks võtta endale ja inimese vajadustele sobiva metodoloogia, kuid see peab olema kaasav (st abivajaja ja lähedased on teadlikud teenussüsteemi võimalustest ning neid toetatakse informeeritud valikute tegemisel) ning võtma aluseks abivajaduse hindamise tulemused (st teenuse planeerimine peab lähtuma tuvastatud abivajaduse tasemest erinevates eluvaldkondades).

(B) Isiku puhul, kes ei ole valmis koostööks, koostatakse toetusplaan. Toetusplaani koostamisse kaasatakse võimalusel abivajaja lähedased jt olulised võrgustiku liikmed. Toetusplaani eesmärgiks on üldjuhul abivajajaga kontakti loomine ning koostöövalmiduse saavutamine.

Koostatud tegevusplaani (või toetusplaani) eesmärkidest lähtuvalt planeeritakse kliendile teenuskomponendid ning seostatakse ta vastavate erihoolekande või sidusvaldkondade teenuskomponentide osutajatega. Teenusmudel võimaldab teenuskomponente paindlikult ja vajaduspõhiselt tegevusplaanis välja vahetada või juurde lisada, kohe kui baastoetuse osutaja selleks vajadust näeb.

Kogu projekti perioodi jooksul jälgib baastoetuse osutaja inimese abivajaduse muutumist. Abivajaduse ja sellest lähtuva tegevusplaani muutused fikseeritakse tegevusplaanis. Juhtumipõhiselt otsustatakse tegevusplaani ülevaatamise ja/või abivajaduse ümberhindamise sagedus (minimaalselt kord aasta jooksul).

(C) Baastoetuse osutaja hindab koos osalejaga tema elukvaliteeti (Inimese elukvaliteedi hinnangu küsimustik) ja lisab baastoetust osutava spetsialisti poolse hinnangu osaleja kohta. Elukvaliteeti hinnatakse projekti alguses, aasta möödudes ning projekti lõpus. Mõlema osapoolle andmed koondatakse tabelisse „Elukvaliteedi hinnang_koond.xls“.

Baastoetuse osutaja pakub abivajajale terviklikku ja läbivat personaalset juhtumikorralduslikku tuge, tagades teenusplaani elluviimise koostöös lisatoetuse komponentide osutajate ja KOViga.

Täiendavad nõuded baastoetuse osutajale:

- Baastoetuse komponente vahetult osutavad isikud peavad olema läbinud vastavasisulise väljaõppe.
- Kasutada tuleb pilootprojektis etteantud vorme – tegevusplaan, osalemise leht ja inimese hinnang elukvaliteedile.
- Baastoetuse komponentide osutamine peab toimuma Kohtla-Järve ja/ või Jõhvi linna territooriumitel, kui juhtumikorraldajaga ei ole kliendiga konkreetse juhtumi piires kokku lepitud teisiti.

Lisatoetuse osutaja peab tagama, vastavalt baastoetuseosutaja või juhtumikorraldaja poolt, etteantud lisateenuskomponentide täitmise etteantud mahus ja korras.

Baastoetuse osutaja, lisatoetuse osutaja(d) ning KOV teevad tihedat koostööd, et pakkuda paindlikku ja terviklikku teenust, mis arvestab inimeste personaalset toetusvajadust kõigis eluvaldkondades.

Projekti täpsem tutvustus: <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/puue-ja-hoolekanne/erihoolekandeteenused/isikukeskse-erihoolekande-teenusmudeli-rakendamine>

2. Baastoetuse ja lisatoetuste osutamine

Isiku abivajadust hindab projekti hindamisinstrumendi alusel kohalik omavalitsus (hankija).

Teenusele suunamine

Hankija valib baastoetuse osutamise raamlepingu partnerite seast isikule sobivaima teenuse osutaja, kelle juurde isik teenusele suunatakse. Teenuste tellimise aluseks on hankija kirjalik teavitus (e-kiri ehk suunamiskiri) abivajava isiku teenustele suunamise kohta ning teavituskirja käsitletakse raamlepingu alusel sõlmitud hankelepinguna.

Baastoetuse osutaja peab valima isikule sobivaima lisatoetuse osutaja hankija poolt edukaks tunnistatud lisatoetuse raamlepingute partnerite seast. Baastoetuse osutaja teavitab kirjalikult hankija kontaktisikut isikule lisatoetuse komponendi osutaja määramisest enne teenusele suunamist (seda ka juhul kui baastoetuse osutaja osutab ise lisatoetusi).

Kui hankija leiab, et kliendile soovitud lisatoetus ei ole kliendile vajalik või on olemas sobivam lisatoetuse osutaja, on hankijal õigus teha ettepanek lisatoetuse lõpetamiseks või lisatoetuse osutaja vahetamiseks.

Baastoetuse osutaja kirjalikku teavitust lisatoetusele suunamisel käsitletakse raamlepingu alusel sõlmitud hankelepinguna.

Lisas 2. nimetatud baastoetuse komponendi „Välise spetsialisti konsultatsioon teenuse planeerimiseks“ sobivaima teenuse osutaja leiab baastoetuse osutajast raamlepingu partner ja teavitab sellest kirjalikult hankija kontaktisikut.

Sobivaima teenuseosutaja leidmise põhimõtted:

- 1) arvestatakse isiku soovidega ja oluline on tekitada teenuseosutajaga usaldusväärne kontakt;
- 2) hankija ja baastoetuse osutaja teevad koostööd ning arvestavad abivajava isiku eripära;
- 3) isikule sobivaim teenuseosutaja on see, kellel on olemas konkreetse abivajaja probleemide lahendamiseks kvalifitseeritud spetsialistid ja keda eelistab abivajav isik (projekt on isikukeskne teenuseosutamine, st isik saab ise teha valikud, spetsialistid annavad soovitusi);
- 3) olukorras, kus on mitu sobivate spetsialistidega teenusepakkujat ja abivajav isik ise eelistust ei oska öelda, siis valitakse see, kuhu saab nõustamisaja kõige kiiremini või mis asukohalt isikule paremini sobib;
- 4) sobivaima lisatoetuse osutaja valimisel lähtutakse isiku abivajadusest, sh psüühikahäirest tulenevast eripärasest;
- 5) abivajaja isiku ja teenuseosutaja omavahelise koostöö mitte sujumisel tuleb teenuseosutaja välja vahetada.

Teenuse osutamine

Teenuseosutaja osutab isikule teenuseid teavituskirjas sätestatud ulatuses ja tingimustel ning märgitud tähtaja jooksul. Teenuseosutaja ei osuta isikule üldjuhul teenuseid üle raamlepingu tähtaja. Erandkorras on õigus osutada teenuseid isikule ka pärast raamlepingu tähtaega (st hankelepingu tähtaeg võib olla raamlepingu tähtajast pikem), nt kui on juba alustanud kliendile teenuste osutamist.

Raamlepingu partnerid esitavad hankijale iga kuu teenusel olevate isikute kohta osavõtulehed ja lepinguga ettenähtud dokumentatsiooni, mille järgi tuvastatakse teenuse osutamise alg – ja lõpptähtaeg.

Osavõtulehtedel tuuakse välja inimesega kuu jooksul tehtu kohta täpsem kirjeldus (mis kohtumiste jooksul on selgunud, millist abi inimene veel vajaks, mis mured tal on, mida peaks veel tegema antud inimese toetamiseks, mis on paremaks läinud, millist abi ja toetust teenuseosutaja ise vajaksite jne.).

Nii baas kui lisatoetuse osutajad esitavad arve osutatud teenuste eest hankijale lepingus sätestatud korras.

Lisa 2

Teenuskomponentide loetelu

Teenuskomponentide loetelu annab täpse ülevaate teenuse planeerimiseks vajalikest baas- ja lisatoetuse teenuskomponentidest.

Lisateenuskomponente võivad pakkuda erinevad teenuseosutajad (sh baastoetuse osutaja).

Baastoetuse komponendid

BAASTOETUSE KOMPONENDID Baastoetuse raames toimub tegevusplaani koostamine, teenuskomponentide planeerimine ja teenuskomponentide osutajatega seostamine. Baastoetuse osutaja tagab läbi sisulise juhtumikorraldusliku võrgustikutöö plaani elluviimise. Järjepidevalt, kogu teenuse perioodi vältel, jälgitakse abivajaduse muutumist ning vastavalt muutustele planeeritakse vajadusel teenus ümber.		
Komponendi nimetus	Komponendi selgitus	Töö maht: individuaalne või gruppigevus
Teenuse planeerimine ja plaani elluviimise tagamine	Teenuse planeerimise raames toimub: 1. terviklik ja järjepidev toetusvajaduse ja selle muutumise hindamine; 2. teenuskomponentide planeerimine, sh tegevusplaani koostamine inimesega koos, vajadusel kaasates lähedased; 3. regulaarne toetusvajaduse ja tegevusplaani ülevaatamine, muudatuste planeerimine; 4. tegevusplaani elluviimise toetamine ja selle koordineerimine; 5. võrgustikutöö koordineerimine (sh sotsiaalse võrgustikuga suhtlemine); 6. inimese nõustamine ja seostamine vajalike teenuskomponentide pakkujate ning sidusvaldkondade teenustega, sh vajadusel: a) tervishoiuteenustega sidumine, et inimene jõuaks vajalike teenusteni ning jälgiks ravi, vajadusel pere- või eriarsti vastuvõtu organiseerimine; b) teavitustöö kogukonnas: kogukonna hirmude maandamine ja positiivse suhtumise tekkimise toetamine. Naabrite/kogukonna/ võrgustiku toetamine ja teavitamine, et tagada neile ja kliendile turvaline koostöö; c) toetamine kogukonnateenuste kasutamisel: otsitakse võimalusi korraldada toetust viisil, et inimene seostatakse võimalikult maksimaalselt tegevustega tema loomulikus elukeskkonnas d) nõustamine ja abi rahaliste toetuste taotlemisel, eestkoste korraldamisel. Toetus sissetuleku tagamisel, nt töövõime või puude hindamise dokumentide täitmisel abistamine ja asjaajamise korraldamine, tagamaks, et inimesel on regulaarne sissetulek. <i>Teenuse planeerimise ja plaani elluviimise tagamise komponent ei sisalda muid teenuse sisutegevusi. Kui on vajadus muude individuaalsete sisutegevuste järele, lisandub lisatoetuse personaalse toetamise teenuskomponent või muud lisatoetuse komponendid vastavalt abivajadusele (nt igapäevaelu toetamine või hõivatuse toetamine).</i>	Individuaalne tegevus
Välise spetsialisti konsultatsioon teenuse planeerimiseks	Välise spetsialisti konsultatsiooni eesmärk on pakkuda lisapädevuse kaasamise võimalust baastoetuse osutajale teenuse planeerimisel. Lisapädevuse kaasamise vajadus võib tuleneda keerulisest kliendijuhtumist, kus baastoetuse osutajal puudub spetsiifilise psüühilise erivajadusega sihtgrupiga töös kogemus. Komponendi raames on võimalik sisse osta konsultatsiooni spetsialistidelt, kel on rehabilitatsiooni-spetsialisti pädevus ja/või kogemus väga spetsiifiliste või keeruliste kliendigruppidega (vt lisaks spetsialistide kontaktide nimekirja). <i>Näiteks on võimalik kaasata eripädevusega väline spetsialist juhtumite puhul, kus inimene keeldub abist madala haigusteadlikkuse tõttu, kuid spetsialisti hinnangul vajab juhtum sekkumist. Väline spetsialist aitab sel juhul koostada toetusplaani kontakti loomiseks ja koostöövalmiduse saavutamiseks.</i>	Individuaalne tegevus

Lisatoetuse komponendid

LISATOETUSE KOMPONENDID Lisatoetuse eesmärk on pakkuda paindlikkust ja terviklikku lähenemist teenuste sisu planeerimisel, mis arvestaks kõiki eluvaldkondi. Komponendipõhine lähenemine võimaldab kombineerida ühte teenussüsteemi nii tänaseid erihoolekande ja rehabilitatsiooniteenuse sisutegevusi kui ka kogukonna ressursse.			
Komponendi valdkond	Komponendi nimetus	Komponendi kirjeldus	Töö maht: individuaalne või grupitegevus
Personaalne toetus	Personaalne toetamine erinevates eluvaldkondades	Personaalne toetamine: kõrvalabi, juhendamine, nõustamine erinevates eluvaldkondades. Personaalne toetamine kriisi korral: haiguse ägenemise korral toetus pere, raviarsti, tööandja ja kogukonnaga suhtlemisel. Vajadusel haiguslehe korraldamine ning abi inimese haiglaravile, sh tahtest olenematule ravile, saamisel. Mobiilne kriisiabi / SOS kontakt - töötaja, kes on kättesaadav ja toetab inimest kriisi korral.	Individuaalne tegevus
Pere toetamine	Psühholoogiline nõustamine ja psühhoteraapia perele	Psühholoogiline nõustamine perele stressi ja pingega toimetulekuks, psühhoteraapia, sh teraapia koos abivajava isikuga. Psühholoogiline nõustamine lastele (individuaalne, grupis, laagrites vm) psüühikahäirega vanema alaealistele lastele ja noortele.	Individuaalne tegevus Grupi tegevus
	Pere nõustamine ja koolitus	Vaimse tervise alane nõustamine perele: info andmine, emotsionaalne ja praktiline toetus, juhendamine haiguse ja sellest tulenevate piirangute ja võimaluste mõistmiseks, sobiva toe pakkumiseks, peresuhete ja toetuse optimeerimiseks, sh kriisiolukorras käitumise ja sobivate strateegiate õppimiseks. Pere koolitus vaimse tervise teemadel, sh: Informeerimine, emotsionaalne ja praktiline toetus ning juhendamine haiguse ja sellest tulenevate piirangute ja võimaluste mõistmiseks, sobiva toe pakkumiseks, peresuhete ja toetuse optimeerimiseks, sh kriisiolukorras käitumise ja sobivate strateegiate õppimiseks. Nt perekoolituse metoodika: Hamilton Family Education and Training Program'i (Hamilton, Kanada)	Individuaalne tegevus Grupi tegevus
	Kogemusnõustamine perele	Kogemusnõustamine perele sarnase kogemusega perede või taastujast kogemusnõustaja poolt. Tugigrupp perele - regulaarselt toimuv toetusgrupp (sarnaste probleemidega peredele), grupijuhtimisel osalevad koos eriala spetsialistidega ka kogemusnõustajad. Eneseabigrupp perele - sarnase kogemusega inimeste toetus, grupijuhina tegutseb tavapärast kogemusnõustaja.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
	Intervallhoid	Ajutise hoiu teenus kodus või teenuseosutaja juures, eesmärgiga võimaldada lähedastele puhkust.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
Sotsiaalsed suhted	Sotsiaalsete suhete toetamine	Sotsiaalsete suhete soodustamine, loomine ja säilitamine, sh: - nõustamine ja toetus lähedastega suhete taastamiseks ja hoidmiseks; - alaealiste lastega suhete taastamine ja toetamine, haiguse tõttu kannatanud/katkenud suhete taastamine alaealiste lastega - vanade sõprussuhete taastamine, uute sõprade leidmine, ärakasutamise ennetamine. - võimalused ja piisav tugi turvaliste seksuaal- ning paarisuhete loomiseks. (UCLA moodul nt kasutuses Maarjakülas, Tallinna Vaimse Tervise Keskuses, HENK). - toetus ja nõustamine lapsevanemaks olemisel, sh lapsevanamaks vajalike oskuste arendamine, tugi ja nõustamine lapse kasvatamisel individuaalselt või grupis (kursused, tugigrupp jm).	Individuaalne tegevus, grupi tegevus

Vaimne tervis	Taastumise ja haigusega toimetuleku toetamine	Vaimse tervise alase info jagamine ja nõustamine (sh digitaalselt, telefoni teel) ning spetsialistideni edasi suunamine. Raviarstiga koostöös sobiva ravi ja seda toetavate taastumistegevuste planeerimine, sh ohumärkide plaani ja kriisikaardi koostamine koostöös oluliste tugivõrgustiku liikmetega (lähedased, vaimse tervise õde jt). Nõustamine ja toetus haiguse, sümptomite, ravi ja ravimitega toimetulekuks, haiguse ägenemise ennetamiseks, sh sümptomite kontrolli jms grupiõppeprogrammid. Nõustamine ja toetus haiguse mõjude, takistuste, stressi ja negatiivsete emotsioonidega toimetulekuks. Taastumiskursus - taastumise mõtteviisi arendamiseks, oma loo ja taastumisprotsessi läbitöötamiseks, eesmärkide läbimõtleamiseks. Vaimse tervise alane (psühhiaatria õde, psühhiaater) või sotsiaalne nõustamine ja teraapiad. Kognitiivne remediatsioon, loovteraapia, tegevusteraapia jm.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
	Vaimse ja motoorse võimekuse arendamine ja säilitamine	Teraapiad vaimse ja motoorse tervise säilitamiseks ja arendamiseks, sh loovteraapiad (muusikateraapia), tegevusteraapia, sotsiaalpedagoogi nõustamine, eripedagoogi, logopeedi nõustamine, sensoorse interpretatsiooni toetamine (aistinguliste iseärasuste kaardistamine ja sellega arvestavate sekkumiste planeerimine; sensoorne dieet, tunnetuslik suhtlemine (autismi puhul oluline), füsioterapia, loomade kaasamine teraapiates, hipoterapia jms. Alternatiivkommunikatsiooni vahendite planeerimine ja kasutama õppimine.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
	Psühholoogiline nõustamine ja psühhoteraapia	Nõustamine ja psühhoteraapia personaalse identiteedi tugevdamiseks, jõustamiseks, taastumislöö läbi töötamiseks, stressi, emotsioonide ja negatiivsete mõtetega toimetulek, oma keha tunnetuseks jms.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
	Kogemusnõustamine	Kogemusnõustamine - sarnase kogemusega inimeste vahel toimuv teadmiste- ja kogemustevahetus ja/või nõustamine, mille käigus pakutakse kogemuslikku emotsionaalset, sotsiaalset ja/ või praktilist tuge. Kogemusnõustamine vastavalt sellele, mis on isiku eesmärgid või väljakutsed. Rääkimine inimestega, kes on sarnase taastumisprotsessi läbi teinud. Haiguse, kõrvaltoimete ja sümptomitega toimetulekuks haigusteadlikkuse tõstmine (sh kogemusnõustamine läbi digitaalsete kanalite, mis võiks sobida noortele). Tugigrupp ja/või eneseabigrupp - toetusgrupid sarnase probleemiga inimeste toetamiseks, haiguse ja sümptomitega toimetulekuks, erinevatele probleemidele, psüühikahäirest tulenevatele piirangutele ja diagnoosigruppidele suunatud grupid, nt depressioon, sõltuvus, häälte kuulmine jne. Tugi- ja eneseabigruppe võivad juhtida kas professionaalid koos kogemusnõustajaga või vastava väljaõppega kogemusnõustaja üksi.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
	Riski- ja probleemse käitumise juhtimine	Riskijuhtimine - riskikäitumise hindamine ja juhtimine, sh riskide hindamine kahjustava sündmuse ennetamiseks (nt enda hooletusse jätmine, suitsiid, agressiivsus, risk lastele), tegevuste planeerimine olemasolevate riskide ohjamiseks ja kõigi seotud osapoolte kaitsmiseks. Koostatakse vajadusel ohumärkide plaan, kriisikaart jm (nt CARE metoodika alusel).	Individuaalne tegevus
		Probleemse käitumise juhtimine, sh käitumiseksperdi nõustamine toetusmeeskonnale ja perele probleemse käitumise mõistmiseks ja korrigeerimiseks, emotsioonide ja negatiivsete mõtetega toimetulekuks. Ettevalmistus kriisilukorrale, nt harjutamine ja õpetamine turvalisuse tagamise ja abi kutsumise teemal Personaalne sekkumine kontakti loomiseks ja koostöövalmiduse tekitamiseks abist keelduvate psüühilise erivajadusega inimeste puhul. Kiire sekkumine ja toetus ebastabiilse olukorra stabiliseerimiseks, isiku baasvajaduste ja turvalisuse tagamiseks. Eesmärk on luua kontakt,	

		motiveerida abi vastu võtma ja valmistada ette tingimused tegevusplaani koostamiseks koostöös baastoetuse osutajaga. Mobiilne kriisiabi / SOS kontakt - töötaja, kes on kättesaadav ja toetab inimest kriisi korral.	
Füüsiline tervis	Füüsilise tervise alane nõustamine ja toetus	Füüsilise tervise eest hoolitsemise toetamine, nõustamine ja motiveerimine tervislike eluviiside tagamiseks (füüsiline aktiivsus, toitumine, tervislikud eluviisid jms). Perearsti jm arstidega kontakti loomine, hoidmine.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
	Füüsilise aktiivsuse toetamine	Sportimis- ja liikumisvõimalused: värskes õhus viibimise ja sportimisvõimaluste tagamine individuaalseks liikumiseks, treeninguks ja/või rühmatreeningud.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
	Teraapiad füüsilise tervise toetamiseks	Füsioteraapia jm teraapiad füüsilise tervise toetamiseks.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
	Liikumine eluruumides	Siirdumise toetamine elukeskkonnas - nii abivahendid kui vahetu füüsiline aitamine. Abivahend/ kõrvalabi, juhendamine	Individuaalne tegevus
	Liikumine väljaspool eluruume	Transpordi kasutamise toetamine - transpordi planeerimine ja harjutamine. Toetus (ühis)transpordi kasutamisel (liikumisteede planeerimine, harjutamine).	Individuaalne tegevus
Hõivatus	Töötamise toetamine	Töötamise toetamise komponendi raames toimub igakülgne toetus töö leidmiseks, saamiseks ja säilitamiseks, sh: Töövõime hindamine - töövõime ja -oskuste hindamine. Hindamine praktiliste töötegevuste käigus. Karjäärinõustamine - nõustamine töö leidmiseks, säilitamiseks, tuleviku planeerimiseks. Töö leidmine - toetus töö leidmisel ja tugiteenuste korraldamisel. Töötingimuste kohaldamine - erivajadustest lähtuvate paindlike ja sobivate töötingimuste ja töökeskkonna loomise toetamine. Toetus ja suhtlemine tööandjaga paindlike töötingimuste korraldamiseks. Tööandja motiveerimine sobivate tingimuste loomiseks.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
	Töö- või rakendustegevuse toetamine spetsiaalselt kohandatud keskkonnas	Töö tegemise võimalus turvalises ja kohandatud keskkonnas, kus on võimalik teha võimetekohaseid tööülesandeid turvalises töökeskkonnas ja jõukohases töötempo ning sealjuures on tagatud vajalik ulatuses juhendamine, nõustamine ja abi. Töötegevused toimuvad teenusepakkuja juures või kohandatud töökeskkonnas avatud tööturul. Rakendus tegevuskeskuses - rakendustegevused inimese aktiveerimiseks. Erinevad toimetulekuoskuste grupid, huviringid jm, mis tagavad piisava hõivatuse.	Grupi tegevus
	Õppimise toetamine	Õppimise toetamine - toetus õpivõimaluste leidmisel, õpingute alustamisel ja säilitamisel. Õppimistingimuste kohaldamine - erivajadustest lähtuvate paindlike ja sobivate õppimistingimuste ja -keskkonna loomise toetamine. Vajadusel hariduse tugiteenuste korraldamine.	Individuaalne tegevus
	Rakendus kogukonnas	Vabatahtliku töö võimaluste leidmine vm võimaluste loomine kogukonda panustamiseks. Juhendamine või abistamine rakendusel kogukonnas.	Individuaalne tegevus

Vaba aeg ja huvitegevus	Vaba aja ja huvitegevuse toetamine	Vaba aja sisustamine, huvitegevuse leidmine ja säilitamine. Puhkuse ja hõive (töö jm rakenduse) vahelise tasakaalu hoidmine. Huviringides osalemine tegevuskeskuses või kogukonnas. Toetus huviringi valimisel ja sinna kohale jõudmisel. Individuaalse huvitegevuse toetamine.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
Eluase	Toetus elukoha vahetusel	Sobivama elamispinna korraldamine - nõustamine sobiva elamispinna või eluasemega teenuse valikul, võimalike elamispindadega teenuskohtadega tutvumine kohapeal. Toetus sobivama elamispinna organiseerimiseks, kui olemasolev eluase raskendab taastumist. Kolimisplaan/ üleminekuplaan - kolimise planeerimine, koostöös kliendi ja perega tegevuskava koostamine kolimisega seotud praktiliste küsimuste lahendamiseks, toetuse ja teenuse vahetuse sujuvaks üleminekuks. Praktiline abi kolimise teostamiseks (transport jm). Uue elukeskkonnaga tutvumine (vajadusel juba eelnevalt), kogukonna ja ümbrusega tutvumine.	Individuaalne tegevus
Igapäevaeluga toimetulek	Igapäevaelu toetamine	Toetus vastavalt isiku vajadusele ja võimekusele. Igapäevaelu toetamise komponendi raames toetatakse isikut vastavalt tema vajadustele ja võimekusele (meeldetuletus, juhendamine, toetus, hooldus) alljärgnevatel igapäevaelu valdkondades: a) Söömise ja söögitegemise toetamine - tugi poes käimisel ja/või toidu valmistamisel või söömisel. b) Enese eest hoolitsemise toetamine - tugi hügieenitoimingutes, riietumisel jms. c) Majapidamistoimingute toetamine - tugi koristamisel, pesu pesemisel jm elukoha eest hoolitsemisega seotud toimingutes. d) Rahadega toimetuleku toetamine, sh toetus eelarve planeerimisel ja raha kasutamisel, rahaliste toimingute tegemisel, pangateenuste kasutamisel, arvete tasumisel. Võlanõustamine võlgade vähendamiseks ja likvideerimiseks, uute võlgade tekkimise vältimiseks. e) Asjaajamise toetamine, sh suhtlus ametiasutuste ja erinevate teenuseosutajatega.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus
	Ettevalmistus iseseisvumiseks	Iseseisvuskursus - iseseisva(ma) eluga toimetulekuks vajalike oskuste arendamine kursuse/ laagri, individuaal- või grupitöö viisil. Iseseisva elu harjutamine ajutisel elamispinnal. Kohanemise toetamine - üleminekut võimaldav ja kohanemist toetav tegevus, sh uue teenuskomponendi pakkujaga tutvumise periood, mis tagaks sujuvama ülemineku teenuste vahel ning informeeritud otsuse uue teenuskomponendi osutaja valikul.	Individuaalne tegevus, grupi tegevus